

Werkdocument: Investeren in de kennisinfrastructuur

Kunst en cultuur zijn een wezenlijk onderdeel van onze samenleving. De visiebrief Cultuur in een open samenleving¹ van cultuurminister Van Engelshoven bevestigde dat andermaal. De minister verwijst in haar brief naar een advies van de Raad voor Cultuur over de toekomst van het cultuurbeleid², dat weer gebaseerd is op een advies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid³. In elk van deze documenten wordt benadrukt dat de (intrinsieke) waarde van kunst en cultuur van wezenlijk belang is voor de samenleving. Cultuur in de samenleving is een gebied waarin individu en collectief, waarde en normativiteit, zekerheid en onzekerheid elkaar afwisselen. Juist in het onderwijs en andere educatieve settings kan deze waarde tot uitdrukking komen. Voor onderbouwing van deze waarde en voor praktijkverbetering en innovatie is goed onderzoek essentieel. Er is onderzoek nodig:

- Om vernieuwing van cultuureducatie te onderbouwen tegen de achtergrond van veranderingen in de samenleving. Dit betekent meer onderzoek naar inhoud, opbrengst en didactiek, én nieuwe vormen van organiseren.
- Naar het vormgeven van cultuureducatieve leeromgevingen, in een ecosysteem-benadering van leren, waarbij ook de stem van de leerling of deelnemer wordt gehoord.
- Naar de professionalisering van de docent in kunst en cultuur; groepsleerkrachten, kunst-docenten, artistiek begeleiders, educatief medewerkers etc.⁴

Analyse: Weinig focus en massa in het onderzoeksveld

De financiering van onderzoek kent grofweg drie geldstromen. De eerste geldstroom bestaat uit de Rijksbijdrage, intern verdeeld door universiteiten en hogescholen zelf. Het kunst- en cultuureducatieve⁵ onderzoeksveld dat hiermee gefinancierd wordt is klein en verspreid over diverse organisaties en personen. Aan universiteiten gaat om enkele individuele (bijzonder) hoogleraren, docenten en promovendi die binnen hun faculteit, vakgroep, expertisecentrum of lerarenopleiding een focus hebben op cultuureducatie of een deeldiscipline. In het hbo is een aantal expertisecentra en lectoraten met een eigen programma gericht op kunst- of cultuureducatie, alsook 'losse' (docent)onderzoekers die binnen een bepaalde kenniskring een deeldiscipline of specifiek thema als onderzoeksonderwerp hebben. Dit onderzoek heeft vaak betrekking op onderwijsontwikkeling binnen het kunstvakonderwijs, maar kan ook betrekking hebben op de andere onderwijsniveaus of de buitenschoolse setting.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/03/12/cultuur-in-een-open-samenleving>

² <http://toekomst-cultuurbeleid.cultuur.nl/>

³ <https://www.wrr.nl/publicaties/verkenningen/2015/03/05/cultuur-herwaarderen>

⁴ Zie de onderzoeksagenda van het LKCA: <https://www.lkca.nl/onderzoek/onderzoeksagenda>

⁵ De focus in dit document van deze werkgroep ligt op cultuureducatie, maar het bundelen van krachten in onderzoek (agendering, programmering, financiering) is ook van toepassing op onderzoek naar cultuurparticipatie, zeker ook in de verbinding met andere velden zoals het sociaal domein en zorg & welzijn.

De tweede geldstroom⁶ bestaat uit middelen van de NWO en KNAW voor specifieke onderzoeksprojecten. NWO is voor ons onderzoeksveld de belangrijkste factor in de verdeling van onderzoeksmiddelen. Subsidies van NWO zijn aan inhoudelijke programma's met strenge criteria gebonden. Het lukt onderzoekers in kunst- en cultuureducatie slechts sporadisch om in competitie met anderen via een openbare call deze middelen binnen te halen. Dit ligt onder andere aan onbekendheid bij onderwijsonderzoekers met ons veld en het beeld van 'goed' onderzoek bij beoordelingscommissies. Dit geldt overigens meer voor de NRO-subsidies, dan voor een financier als SIA. In Nederland is er in het onderwijsonderzoek een stevige traditie van kwantitatief onderzoek, wat niet de gangbare methode van ons veld is. Dit roept vragen op. Hoe kunnen we er als onderzoeksveld met elkaar zorgen dat we (voor openbaarmaking al!) op de hoogte zijn van calls die aanknopingspunten bieden, om vervolgens proactief te kunnen opereren? Hoe kunnen we het proces dat zich afspeelt voordat er een call komt beïnvloeden? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat kunst- en cultuureducatie onderdeel wordt van de onderzoeksprogrammering bij NWO, zoals dat de sport bijvoorbeeld gelukt is? Hoe zorgen we met een openbaar programma dat de beperkte middelen ook terecht komen bij onderzoekers in ons veld? Zijn er andere openbare non-competitieve manieren van onderzoeksfinanciering bekend en mogelijk?

In de kennisinfrastructuur is er één landelijk kennisinstituut, het LKCA, met een verbindende rol tussen onderzoek, praktijk en beleid, via activiteiten als een onderzoeksconferentie, het vaktijdschrift Cultuur+Educatie, het opinieplatform Cultureel Kapitaal, een netwerk voor onderzoekers, een helpdesk en digitale nieuwsbrieven. Het LKCA heeft in opdracht van het Ministerie van OCW een onderzoeksagenda gemaakt, maar heeft geen eigen budget om onderzoek van anderen te financieren. De onderzoeksagenda is dan ook geen sturingsinstrument, maar een middel voor gesprek en afstemming. Het LKCA heeft wel capaciteit en budget om als netwerkorganisatie te fungeren en verbindingen te leggen, tussen onderzoekers en met onderzoeksagenda's in andere domeinen; onderwijs, sport, zorg & welzijn en jongeren- en ouderwerk. Op provinciaal niveau en in de grote steden zijn er kenniscentra die actief kennis verspreiden. Via de kanalen van al deze partijen circuleert er een stroom aan allerlei soorten informatie in de sector, waaronder resultaten van onderzoek.

Wat in het veld ontbreekt zijn omvangrijkere (meer onderzoekers, meer deelonderzoeken, een langere looptijd) programma's en initiatieven gericht op zowel generaliseerbare als toepasbare kennis.⁷ Onderzoek op het niveau van werkzame mechanismen bijvoorbeeld. In sectoren als gezondheid, bouw, ruimtelijke ordening, sport en toerisme zijn cycli van onderzoek, ontwikkeling en evaluatie heel gewoon. Willen wij als sector gedeelde doelen en ambities realiseren, bijvoorbeeld het verhogen van de kwaliteit van cultuureducatie, dan moeten we investeren in versterking van onze kennisinfrastructuur;⁸ in de productie van kennis en onderzoek en in de vertaling, doorstroom en toepassing daarvan in de praktijk. De productie van kennis is

⁶ Zie bijlage 1 voor een uitgebreider overzicht van de financieringsmogelijkheden in de tweede geldstroom.

⁷ Uitzondering waren twee grotere, meerjarige onderzoeksprogramma's met een aantal promovendi; Cultuur in de Spiegel (RUG, afgerond in 2016) en Heritage Education, Plurality of Narratives and Shared Historical Knowledge (EUR, afgerond in 2014).

⁸ Eenzelfde behoefte is er voor onderzoek naar/in het beroepsonderwijs: <https://www.science-guide.nl/2018/03/versterk-kennisinfrastructuur-beroepsonderwijs/> (15 maart 2018).

natuurlijk niet exclusief vergeven aan onderzoekers. In de alledaagse praktijk wordt kennis geproduceerd in het handelen. Professionals doen op eigen initiatief of in het kader van een opleiding onderzoek naar zelf gekozen onderwerpen met eigen werkwijzen. Dit onderzoek is echter kleinschalig en sterk idiosyncratisch. Het wordt uitgevoerd met als doel om de eigen praktijk te verbeteren en (al dan niet via een opleiding) de professionaliteit te versterken. Het is wel belangrijk om ook deze onderzoekscapaciteit te benutten.

Oplossingsrichting: Versterken relatie onderzoek, beleid en praktijk

Onderzoek doen is duur. Het vraagt om behoorlijk veel tijd, goede voorzieningen en voldoende financiële middelen. Natuurlijk zouden we graag meer leerstoelen, promotieplaatsen en lectoraten wensen. Maar we denken dat onze kennisinfrastructuur al versterkt kan worden door meer onderling af te stemmen en samen te werken. We denken aan collectieve inzet op de volgende vier punten, die allemaal te maken hebben met de versterking van de relatie tussen onderzoek, beleid en praktijk:

- 1 Onderzoeksagenda's afstemmen op gedeelde onderzoeksthema's en kennisvragen die prioriteit hebben, om tot bundeling in opbrengsten te komen. Alsook de krachten bundelen om onderzoeksfinanciering vanuit de bestaande subsidiestromen en -potjes binnen te halen (zie bijlage 1 voor een overzicht).
- 2 Nieuw onderzoek programmeren via een non-competitieve thematische aanpak - vanuit een breed gedeelde kennisagenda? - zodat onderzoek een bijdrage kan leveren aan de kennisbasis van het veld en organisaties kan helpen om te innoveren.
- 3 Onderzoek meer laten aansluiten op vraagstukken aangereikt door praktijk of beleid, bijvoorbeeld vragen over productontwikkeling of evaluatie van interventies, waar ook de veldpartij / overheid geld voor heeft gereserveerd. En het veld al in een vroeg stadium betrekken bij opzet en inhoud van onderzoek.
- 4 Beleid meer baseren op beschikbare kennis uit onderzoek en binnen beleidsprogramma's flankerend onderzoek financieren om kennis vanuit de uitvoeringspraktijk vast te leggen om van te kunnen leren.

Deze punten kunnen in gang gezet worden via een financiële impuls en/of herallocatie van middelen (bundeling geld en inzet bestaande partijen)⁹. Hoe groot een impuls dient te zijn moet nader bekeken worden. Een financiële impuls danwel herallocatie kan de aanzet geven om de relatie tussen ontwerpen, ontwikkelen en vernieuwen in de praktijk en de functie van onderzoek als middel voor kennisproductie duurzaam te versterken. De impuls zou met name een verbinding tot stand moeten brengen tussen universitaire onderzoekers en onderzoekers verbonden aan lectoraten, gestuurd door vragen die leven in de praktijk. En zou moeten aanhaken bij het onderzoekend vermogen in het veld, bijvoorbeeld door het financieren van *communities of inquiry* waarin zowel professionals, beleidsmakers als onderzoekers met meer onderzoekservaring participeren. Op deze manier kan onderzoek stevig ingebed worden in een lokale context. Er zou gedacht kunnen worden aan gemeenschappelijke investeringen in kennistransferplaatsen (denk aan werkplaatsen, *embedded researchers*, *living labs*) op specifieke

⁹ Bijvoorbeeld slim bundelen van financiering uit de derde geldstroom, zoals middelen uit contractonderzoek in opdracht of via fondsen, in afstemming met middelen uit de andere twee geldstromen.

thema's (van een gedeelde kennisagenda?) waar onderzoekers, beleidmakers en professionals samen kennis creëren die zowel academische als praktische relevantie heeft.

Door samen te werken en een brede kenniscoalitie te vormen kan het relatief kleine en versnipperde onderzoeksveld een impuls krijgen. Door tegelijkertijd in co-creatie met het werkveld onderzoek op te zetten kunnen de opgedane kennis en onderzoeksresultaten beter vertaald worden naar de praktijk. Een (relatief beperkte) financiële investering dan wel herallocatie om deze ontwikkeling in gang te zetten kan het begin zijn van een solide kennisinfrastructuur voor kunst- en cultuureducatie, waarin onderzoek, praktijk en beleid samen optrekken voor duurzame kwaliteitsverbetering.

Voorbeelden uit andere domeinen

We presenteren vier voorbeelden uit andere domeinen ter inspiratie voor het ontwerpen van een werkende aanpak voor het stimuleren van meer samenwerking tussen onderzoekers en tussen onderzoek, praktijk en beleid in ons veld. We zoeken vooral naar (nieuwe) vormen of manieren waarop onderzoekers meer dan nu kunnen samenwerken en daardoor van grotere betekenis kunnen zijn voor professionals en beleidsmakers. We verkennen op 20 april graag met het onderzoeksveld wat mogelijkheden zijn voor bundeling van krachten, wetende dat er altijd een spanning zal bestaan tussen de wil tot samenwerken en het binnenhalen van schaarse middelen voor eigen onderzoeksprojecten.

Voorbeeld 1: Kennisagenda Sport en Bewegen

De sportwereld heeft in 2016 de Kennisagenda Sport en Bewegen – 'Van traplopen tot podium'¹⁰ uitgebracht. Deze agenda werd gemaakt door een brede kenniscoalitie bestaande uit: NWO, ZonMw, SIA, ministerie van VWS, NOC*NSF en Kenniscentrum Sport. De Kennisagenda bouwt qua thema's voort op de Agenda Praktijk Gericht Sportonderzoek die onderzoeksfinancier SIA ontwikkelde in samenwerking met Kenniscentrum Sport en de verzamelde Academies voor Lichamelijke Opvoeding (ALO's).¹¹ Input kwam verder van wetenschappers, sporters, bedrijven en overheden. De Kennisagenda is gebruikt als basis voor de route Sport en Bewegen van de Nederlandse Wetenschapsagenda (NWA). En dient als startpunt voor de gezamenlijke bouw aan een duurzaam en landelijk partnerschap in sport- en beweegonderzoek en -innovatie tussen universiteiten, hogescholen, sport, (lokale) overheid en bedrijfsleven. Een gezamenlijke aanpak en impulsfinanciering van de betrokken partijen moet zorgen dat de toegenomen belangstelling voor sportonderzoek en de samenwerking hierbinnen een duurzamer en lange termijn karakter krijgt. De vorige kennisagenda¹² was meer een analyse van het sportonderzoeksveld. De nieuwe agenda is een uitnodiging aan overheid en particulier initiatief om in het

¹⁰ <https://www.nwo.nl/actueel/nieuws/2016/kennisagenda-sport-en-bewegen-zorgt-voor-multidisciplinaire-aanpak-onderzoek.html>.

¹¹ <http://www.mulierinstituut.nl/wp-content/uploads/2016/12/16.-Sportonderzoek-en-kennisontwikkeling.pdf>

¹² Kennisagenda Sport 2011-2016, gemaakt in opdracht van de directie Sport van het ministerie van VWS door ZonMw en het W.J.H. Mulier Instituut.

veld te investeren. Partners zullen op basis van de Kennisagenda en de NWA keuzes en prioriteiten maken in het onderzoek.

Voorbeeld 2: Werkplaatsen onderwijsonderzoek

Het NRO financiert momenteel een pilot 'Werkplaatsen Onderwijsonderzoek po'¹³. Dit zijn samenwerkingsverbanden waarin hoger onderwijsinstellingen (hbo en universitair) samen met scholen werken aan onderwijsonderzoek en kennisdeling. De werkplaatsen zijn gericht op het genereren van nieuwe (op onderzoek gebaseerde) kennis die aansluit bij ontwikkelingsvragen van scholen, en op het daadwerkelijk gebruik van deze kennis in de praktijk. Door gebruik te maken van de (onderzoeks)expertise en kennis van HO-onderzoekers ontstaat er een goede basis om 'evidence-informed' te werken, waardoor onderwijsvernieuwingen meer kans van slagen hebben. Uit een literatuuronderzoek (2017)¹⁴ uitgevoerd in het kader van deze pilot weten we dat als een werkplaats zich concentreert op één centraal thema dit leidt tot meer massa (data), wat de resultaten beter generaliseerbaar maakt en iets toevoegt aan de kennisbasis. Veel massa biedt input voor het vormen of toetsen van theorieën. De specifieke contexten van de verschillende scholen geven juist verdiepend, kwalitatief inzicht: in welke situaties werkt iets en wanneer niet, en welke 'werkzame factoren' zijn hieruit te destilleren? We weten uit deze studie ook dat werkplaatsen niet uitsluitend gericht moeten zijn op onderzoek doen of op kennisontwikkeling. Ze zouden zich primair moeten bezighouden met de vertaling van de kennis en onderzoeksresultaten naar de praktijk.

Voorbeeld 3: Nut en noodzaak van netwerken

Onderzoeksfinancier ZonMw maakte de publicatie *Nut en noodzaak van netwerken voor de verbinding tussen onderzoek en praktijk*¹⁵ over het belang van structurele samenwerking tussen het wetenschappelijk gezondheidsonderzoek en de praktijk van zorg en preventie. Om relevant onderzoek mogelijk te maken, is het noodzakelijk samenwerkingsverbanden te stimuleren die onderzoek en praktijk bij elkaar brengen. Door zulke netwerken te vormen en ondersteunen kunnen bijvoorbeeld evaluaties worden uitgevoerd. Netwerken die onderzoek en praktijk verbinden creëren meer mogelijkheden om beter en meer toepasbaar onderzoek te doen en onderzoeksresultaten sneller toe te passen. De samenwerking tussen onderzoek en praktijk kan volgens ZonMw nog meer impact krijgen wanneer er een duurzaam karakter aan wordt gegeven. Bijvoorbeeld door het maken van afspraken over gelijkwaardige deelname van diverse partners, het gezamenlijke formuleren van doelen en werkwijzen en over financiële aspecten. Deelnemers moeten de wil en bereidheid hebben om zich aan zulke netwerken te committeren en gezamenlijk afspraken maken over onderzoeksvragen die van belang zijn.

Voorbeeld 4: Sandpit

De 'klassieke' NWO-methode van het beoordelen van onderzoeksvorstellen door commissies staat ter discussie. Er wordt door het NRO gezocht naar innovatieve vormen bij het opzetten en financieren van onderzoek. De sandpit is zo'n innovatieve vorm, waarbij onderzoekers en stakeholders uit de praktijk intensief samenwerken. De sandpit is in 2003 ontwikkeld door de

¹³ <https://www.nro.nl/onderzoeksprojecten/werkplaatsen-onderwijsonderzoek/>

¹⁴ https://www.poraad.nl/system/files/literatuurstudie_werkplaatsen_onderwijsonderzoek.pdf

¹⁵ <https://www.zonmw.nl/nl/actueel/nieuws/detail/item/nut-en-noodzaak-van-netwerken-voor-de-verbinding-tussen-onderzoek-en-praktijk/>

Engineering and Physical Sciences Research Council (EPSRC) in Engeland. In vergelijking met het uitschrijven van een openbare call is dit een meer vraaggestuurde methode die op basis van collegiale toetsing komt tot kwalitatief goede onderzoeksvoorstellen die worden gedragen door de praktijk.

NRO heeft recent (2015-2017) geëxperimenteerd met een variant van de sandpit-methode in de tweede subsidieronde van het onderzoeksprogramma Groen Onderwijs.¹⁶ NRO koos voor deze methode omdat dit onderwijsgebied klein en overzichtelijk is. In een klassieke openbare call bepaalt competitie wie het beste onderzoeksvoorstel schrijft, waarbij de onderzoeksvoorstellen worden beoordeeld door een commissie van peers. In een klein onderzoeksterrein, met relatief weinig peers, lijkt de klassieke methode regelmatig nadelig uit te werken: in breder competitieverband delven 'afwijkende' onderzoeksvoorstellen soms het onderspit en het vinden van onafhankelijke peers is bij een klein onderzoeksveld soms onmogelijk. De overweging van het NRO voor de keuze voor een sandpit-methode was dat men beter de beschikbare onderzoekers kan laten samenwerken bij het maken van kwalitatief goede onderzoeksvoorstellen.¹⁷ Ook al ging het vormen van de drie consortia voor het Groen Onderwijs niet zonder slag of stoot, NRO spreekt in een blog van een geslaagd experiment. Er staan nu drie stevige consortia die hun voorbereiding konden doen in het vertrouwen dat een grondige voorbereiding daadwerkelijk zou leiden tot een subsidie. Ze konden bovendien gebruik maken van de opbouwende commentaren van de andere aanvragers, die deze keer níet hun directe concurrenten waren. De consortia wisselden actief informatie en plannen uit, en kunnen dit blijven doen. En net zo belangrijk: er zijn geen consortia die óók hard gewerkt hadden aan een goed voorstel teleur moeten stellen. Er is dus weinig tot geen energie verloren gegaan.¹⁸

¹⁶ <https://www.nro.nl/onderzoeksprojecten/groen-onderwijs/>

¹⁷ Overigens speelt in de klassieke sandpit-methode onderlinge competitie nog wel een rol, want binnen zo'n sandpit concurreren onderzoeksvoorstellen met elkaar. Zie: <https://www.epsrc.ac.uk/funding/applicationprocess/routes/network/ideas/whatisasandpit/>

¹⁸ Deze evaluatie is nagenoeg letterlijk overgenomen van <https://www.nro.nl/lessen-uit-de-experimentele-nro-subsidieronde-groen-onderwijs/>

Bijlage 1 Financiering van onderzoek

Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

De NWO financiert wetenschappelijk onderzoek aan Nederlandse publieke onderzoeksinstituten, in het bijzonder de universiteiten. NWO richt zich op alle wetenschappelijke disciplines en onderzoeksvelden. De middelen worden ingezet via nationale competitie op basis van kwaliteit en onafhankelijke beoordeling- en selectieprocedures. Naast vaste programma's voor talent en vrij onderzoek, ontwikkelt en voert NWO samen met het onderzoeksveld en andere partijen thematische onderzoeksprogramma's uit met een of meerdere calls. Door middel van deze themaprogramma's financiert NWO gericht wetenschappelijk onderzoek dat bijdraagt aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. NWO stemt haar thematische onderzoeksprogramma's in de komende jaren af op de Nationale Wetenschapsagenda. Interessante programma's:

Creatieve industrie - Kennis Innovatie Mapping (KIEM)

Het programma Creatieve industrie - KIEM financiert en stimuleert samenwerkingsverbanden tussen kennisinstellingen en bedrijven op het terrein van de Creatieve industrie. Ervaren onderzoekers kunnen namens een consortium financiering aanvragen voor dit instrument. Lectors kunnen als mede-aanvrager optreden. Onderzoek moet een bijdrage leveren aan de Kennis- en Innovatieagenda 2016 - 2019 van CLICKNL.

Lees meer: <https://www.nwo.nl/financiering/onze-financieringsinstrumenten/gw/creatieve-industrie/creatieve-industrie---kennis-innovatie-mapping-kiem/creatieve-industrie---kennis-innovatie-mapping-kiem.html>

Alfa Meerwaarde

Dit programma heeft als doel publiek-private samenwerking op het terrein van geesteswetenschappelijk onderzoek te ondersteunen. Het instrument wil niet alleen onderzoekers helpen om een publiek-private samenwerking op te zetten, maar ook de drempel verlagen voor publieke en private partners om samen te werken met kennisinstellingen. Het kan daarbij gaan om het opzetten van een nieuwe samenwerking, maar ook om het versterken en/of consolideren van een bestaande samenwerking.

Lees meer: <https://www.nwo.nl/onderzoek-en-resultaten/programmas/alfa+meerwaarde>

Een ander instrument dat via NWO ingezet wordt is de promotiebeurs voor leraren:

<https://www.nwo.nl/onderzoek-en-resultaten/programmas/promotiebeurs+voor+leraren>

Routes binnen de Nationale Wetenschapsagenda

De Nationale Wetenschapsagenda bestaat uit 25 routes die de samenhang illustreren tussen wetenschappelijke en maatschappelijke disciplines en actoren bij complexe maatschappelijke vraagstukken. Het ministerie van OCW wil breed samengestelde meerjarige consortia stimuleren om kennis voor wetenschappelijke doorbraken voor maatschappelijke opgaven te ontwikkelen. Hierbij zal aandacht zijn voor betrokkenheid van de gehele kennisketen van hogescholen, universiteiten, universitaire medische centra, TO2-instellingen, Rijkskennisinstellingen tot maatschappelijke partners (publiek en privaat). Naar verwachting zal NWO in de tweede helft van april 2018 meer details over de vormgeving en procesplanning van het NWA-programma bekend kunnen maken.

Meest relevante routes:

Kunst: onderzoek en innovatie in de 21ste eeuw

Op weg naar veerkrachtige samenlevingen (met startimpuls)

Jeugd in ontwikkeling, opvoeding en onderwijs (met startimpuls)

Levend verleden

Regieorgaan SIA

Het Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA (onderdeel van NWO) heeft als opdracht het versterken en vernieuwen van vraaggestuurd praktijkgericht onderzoek van hogescholen. Onderzoek dat het toepassen van kennis in bedrijven, in de publieke sector en in het onderwijs van de hogescholen stimuleert. De regeling RAAK-PRO is onder meer gericht op praktijkgericht onderzoek aan hogescholen in samenwerking met de beroepspraktijk. RAAK-publiek is gericht op het stimuleren van samenwerking en kennisuitwisseling tussen hogescholen en professionals uit de publieke sector.

Raak-PRO

Met de regeling RAAK-PRO worden hogescholen gefinancierd voor het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek, als middel tot het vernieuwen van het onderwijs en de beroepspraktijk. Het onderzoek is geworteld in de beroepspraktijk. De vraagstellingen worden ingegeven door de professionele praktijk ('real life' situaties). Belangrijk aandachtspunt is de borging van de structurele interactie tussen onderwijs en onderzoek binnen een hogeschool. De opening van de volgende RAAK-PRO ronde is voorzien voor najaar 2018.

Lees meer: <http://www.regieorgaan-sia.nl/content/RAAK-regeling/raak-pro>

KIEM-hbo 2018

De regeling KIEM-hbo heeft als doelstelling het stimuleren en opzetten van nieuwe samenwerkingsverbanden gericht op het uitvoeren van innovatieprojecten. Deze samenwerkingsverbanden bestaan uit hogescholen, het midden- en kleinbedrijf en publieke en/of private partijen. Gemeenschappelijke activiteiten worden uitgevoerd op het gebied van praktijkgericht onderzoek en innovatie. Door de overheid bekostigde hogescholen kunnen aanvragen indienen. Voor onze sector zijn de thema's Creatieve Industrie en 21st century skills relevant.

Lees meer: <http://www.regieorgaan-sia.nl/content/Thematische+regelingen/kiem-hbo>

Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek

Het NRO (onderdeel van NWO) werkt aan verbetering en vernieuwing van het onderwijs. Dat doet het NRO door onderwijsonderzoek te coördineren en te financieren, en door de verbinding tussen praktijk en onderzoek te verbeteren. Het NRO heeft jaarlijks een vast budget van zo'n 15 miljoen euro voor onderwijsonderzoek. Dat komt ten goede aan verschillende typen onderzoek (fundamenteel, beleidsgericht, praktijkgericht). Hiernaast kent het NRO doorsnijdend onderwijsonderzoek, dat kenmerken combineert van twee of drie van deze typen onderzoek. Voor onderzoek naar specifieke thema's en beleidsmaatregelen ontvangt het NRO incidenteel aanvullende financiële middelen.

Lees meer: <https://www.nro.nl/subsidies/#elders>

ZonMw

ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren. ZonMw heeft als hoofdpdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO. Er is tegenwoordig aandacht voor de relatie tussen kunst, cultuur en (positieve) gezondheid. Het ministerie van OCW financiert via ZonMw onderzoek hiernaar. Parallel hieraan stelt ZonMw, in samenwerking met Cultuur-Ondernemen en stakeholders uit de cultuur- en zorgsector, een kennisagenda op voor een mogelijk vervolg.

Lees meer: <https://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/innovatie-in-de-zorg/programmas/programma-detail/cultuur-en-langdurige-zorg/>

Regieorgaan Geesteswetenschappen DUDOC-ALFA

Het programma DUDOC-ALFA biedt de mogelijkheid aan eerstegraads bevoegde docenten om, naast hun baan in het onderwijs, vier jaar lang een promotieonderzoek uit te voeren op het terrein van de vakdidactiek van de geesteswetenschappen.

Lees meer: <https://dudoc-alfa.vakdidactiekgw.nl/>